



Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Egy millió virág és százezer fa díszíti a fővárost*

Forrás: *Nemzeti Ujság*

3n
(Hely)

1925. 7. 25.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

712.21

Hely

Idő

'1925'

Személy

Helyszám

Székesfővárosi házinomda 1923

Egy millió virág és százezer fa díszíti a fővárost

A forradalmak alatt 20,000 fát vágtak ki a főváros utcáin — Az ember, a kutya, a ló és a kecske pusztítja a legjobban az ültetvényeket

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) Már a múlt évi, de különösen az idei tavasz nagy meglepetésekkel szolgált a főváros közönségének, amennyiben a parkok, sétányok és terek régi szépségükben kezdtek kibontakozni a sétáló közönség előtt. Különösen az idén ismét számos virágcsöngővel tarkították a város községeit a kevés számú oázisát, új virágágyak népesedtek be a legpompásabb virágokkal, dúsabb lett a sétányok gyepszőnyegé, gondozottabbak a fák és cserjék és bármily aietős is az embernek a dolga, ha egy-egy téren keresztül megy, rövid időre feldől a pompásan épült parkok látására, melyekben közel egymillió virágot ápol a fővárosi kertészet.

A forradalmak és a kommun világot megváltó materializáltság gondolatvilága nem sokat törődött a főváros parkjaival és sétányaival. Elcsenvedeztetett és tönkrement minden, részben, mert nem áldoztak erre a célra, másrészt pedig, mert akkor minden — a közé volt, tehát letépték minden virágot és egész virágágyakat loptak el azok, akik mindent „közvagyonná” tettek. Annakra lopták ki a kiültetett virágokat, hogy végül ki se ültettek többé semmit és hagyták, hogy amit el nem loptak, elpusztuljon. De nemcsak a virágot lopták ki, hanem még a fákat is pusztították. Budapest ma sokkal porosabb, mint békében volt, mert Kispest, Erzsébetfalva, Rákosfalva és Újpest környékén rengeteg fát kivágtak, kipusztították a Pékerdőt is és tönkretették a véderdőt Budapest körül. Hogy a perifériákon mekkora volt a pusztítás, azt legjobban abból lehet megítélni, hogy magának a fővárosnak területén közel 20,000 fát vágta ki a forradalmak vívmányaiért lelkesülő tömegek és a szociális termelésből jólétet fakasztó elvtársak.

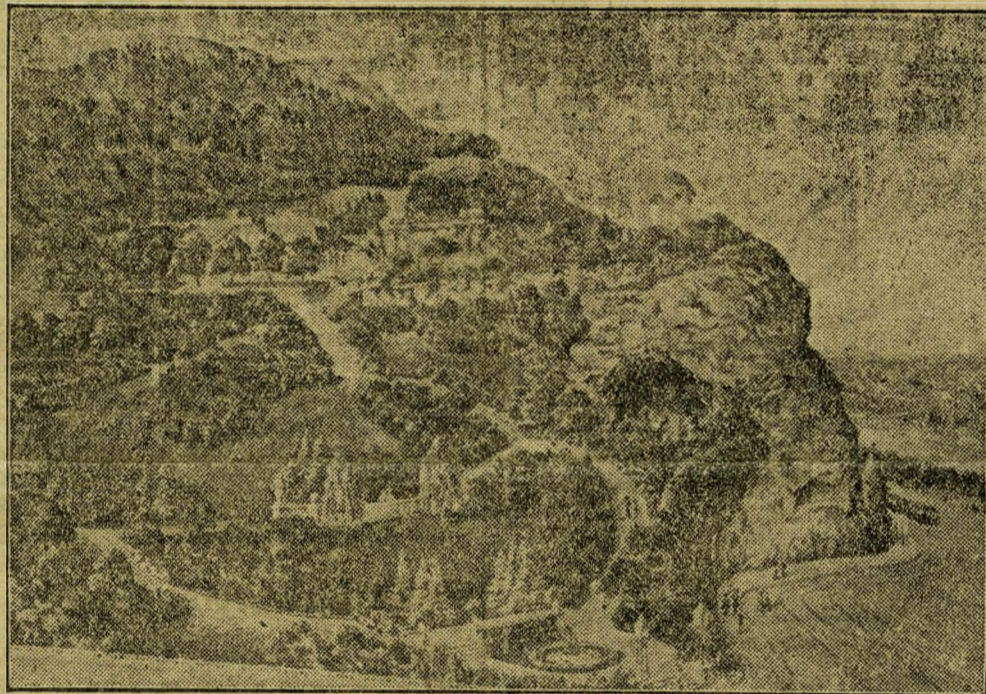
A forradalmak és a Kommun által tönkretett parkokat, sétányokat és tereket pedig hosszú ideig nem lehetett rendbehozni. Egész tavalyig a vízhasználatot illetően életben tartották a legszigorúbb korlátozásokat és ezeknek értelmében nemcsak a parkokat és tereket, de még a falkolákat is a kertészeti telepet sem lehetett öntözni. Ennek következtében elpusztultak a csemefák és jórészt a virágállomány is úgy, hogy a fővárosi kertészeti telepét szinte teljesen fel kellett újítani. Szerencze, hogy a székesfővárosi kertészeti egy kiváló szakembernek, Ráde Károly kertészeti igazgatónak avatott kezére van bízva. Ez a Németországból ideszármazott ur nemcsak hogy teljesen magyarrá lett, de a főváros egyik legtekvesebb barátja, aki virágdíszbe szeretné öltöztetni az egész várost. Szébbnél-szebb pompás terveknek se szeri, se száma, amelyekkel mind Budapest kertészeti szépségét akarja fokozni.

Nincs pénz! Ez a baj! — jegyzi meg rezignáltan egy-egy terv elmagyarázása után és szinte érezzük, hogy elszorul a szíve, mert nem valószínű, hogy megvalósíthatja a sok terv közül bizonyára a legszebbet az, amely a Szent Gellért-hegy déli lejtőjének rendezésére és kertészeti megoldására vonatkozik. A Gellért-hegy déli lejtője ma teljesen elhanyagolt állapotban van. Még ma sem tudja senki, hogy mi lesz a Gellért-hegyi barlanggal, mely még mindig közveszélyes emberek buvóhelye. A Citadellához felvezető út teljesen el van hanyagolva, itt mincsenek sétányok, pihenők, virágágyak, padok stb., amikkel a Gellért-hegnek ezt az oldalát is kellemessé, kedvessé és széppé lehetne tenni. A Szent Gellért-szállóban lakó külföldiek csodálkoznak is azon, hogy ennek a hatalmas és szép fűrdőnek közelében tiszomszedsága ennyire el van hanyagolva és csak nehezen tudják megérteni, hogy a főváros ennek a világhírű fűrdőnek a környezetét kellőképpen ki nem alakítja. Ráde Károly igazgató pompás tervet dolgozott ki a Szent Gellért-hegy déli lejtőjének rendezésére vonatkozóan. Lépcsőzetes terraszokat tervez, kényelmes és lejtős utakkal és lépcsőkkel, Pázsitzöngyökkel és virágágyakkal akarja szépíteni a kilátást a Gellért-szálló ablakából a sétálók számára számos padot akar elhelyezni. Sok magyarágatás helyett közöljük ennek a tervnek vázlatát és figyelmébe ajánljuk illetékes köröknek ennek keresztülvitelét, hogy legalább a főváros egyik világfűrdőjének környéke legyen valóban világváros.

104 park és parkozott tér van Budapesten

Budapest régebbi tanácsainak szűkebbülége összehozta ezt a várost. Szük és levegőtlen utcákkal barázdálta tele ezt a kötetlenert annyira, hogy vannak utcáinkban egész

házsorok, amelyeknek földszintjén, sőt első és második emeletén a lakók sohasem kapnak napot. A modern városépítés alapelvei szerint minden utcának legalább is olyan szélesnek kell lennie, mint a benne álló legmagasabb házak, hogy az életet adó napsugár minden lakásba behatolhasson. A városépítést irányító régebbi tényezők ezt az elvet nem tartották szem előtt és legfeljebb arra törekedtek, hogy az utcákat valahogy kiegyenesítsék. Nem akarunk itt kitérni arra, hogy legszebb utcáinkat és utjainkat rosszul tervezték. Nekiveztették őket hegynek, vagy a hidak irányába építve a hidak mellé. Csak leszögeztük, hogy még a nagykörutat is vidéki viszonyoknak megfelelően méretezték és ma már egész biztos benne mindenki, hogy a Hungária-körutat is szűkre szabták. Természetes, hogy ilyen helytelen városépítési politika mellett valóságos visszariadtak attól, hogy a város belterületén tereket és parkokat létesítsenek. Nem gondoltak arra, hogy lehetővé tegyék a napi munkájukban elfáradt embereknek a lakásuk közelében elhelyezett sétányon való feldőlést. S ha a felnőttekre nem gondoltak, természetes, hogy még kevésbé gondoltak a jövő nemzedékre, a gyerekekre és nem gondoskodtak játszótéréről. Ma már nehéz ezeken a bajokon segíteni. Már békében is nehéz volt és még nehezebb



A Gellért-hegy déli lejtőjének parkozása Ráde Károly kertészeti igazgató tervei szerint

ma, amikor a fővárosnak minden ilyenirányú kérdést a telekpolitika s a pénzkérdés szemüvegén keresztül kell néznie.

Bármily szegényesek vagyunk is parkok és sétányok dolgában, mégis — szinte hihetetlen első hallásra — a fővárosban 104 park, sétány és tér van. A legnagyobbak ezek közül a Népliget, a Városliget, a Városmajor. Nagyobb terek a Horváth-kert, az Erzsébet-tér, a Tisza Kálmán-tér, a Ferenc-tér, a Szabadság-tér és a Múzeum-kert. A többi tér már kisebb és már nem bír sem sétány, sem park jelleggel. Ilyen kisebb parkozott terünk az Eötvös-tér, Petőfi-tér, Szervita-tér, Apponyi-tér, József-tér, Gizella-tér, Ferenc József-tér, Országház-tér, Rudolf-tér, Eszli-tér, Fővám-tér, az Erzsébet-híd budai hídfőmelletti kis park, Szentlélek-tér, Disz-tér, Korvin-tér, Pálffy-tér, Szilágyi-tér, Döbrentei-tér, a Statisztika-kert, a Körönd, Hunyadi-tér, Klauzál-tér, Szegényház-tér, Kálvária-tér, Bethlen-tér, Mátyás-tér, Sándor-tér, Rákóczi-tér, Bakács-tér stb. Ezek a terek persze már nem annyira sétáhelyek, mint inkább kertészeti díszített térségek. Ezekhez számítanak a Városháza és a klinikák virágágyakkal díszített udvarai, a Bazilika előtti térség, az Andrássy-szobor környéke, a Halászbástya, a Tinódi-szobor környéke, a Baross-kávéház előtti tér, a Verbőczy-szobor és Pázmány-szobor előtti tér, Szent László-tér, Boráros-tér stb.

Százezer fa áll a főváros utcáin

A főváros kertészete gondozza hegyi sétányainkat is. Ezek a Gellért-hegy, a Svábhegy, az Istenhegy sétányai, míg az erdei sétányokat a Hűvösvölgyben, Zugligetben stb. a főváros erdészeti hivatala gondozza. Sétányoknak alkalmas fasoraink közül a legszebb a Zita királyné-ut vadgesztenye sora a budai Dunaparton. Ideszámítható a Bástyasétány, a Városhégy sétányai, a Várkert-rakpart, a Gellért-rakpart stb. Fásított területeinkhez tartozik a Rózsadomb szerpentinje és a Hunyadi-út. Ezekben a terekben, sétányokon és az utcákon

együttessen körülbelül 100.000 fa áll a kertészeti igazgatóság gondozásában. Az utcák fásítását kezdetben nagyon rendszertelenül végezték. Találunk a főváros utcáin vadgesztenyefát, akácfa, platánt, juhar-, ecetfa stb. Egyik-másik fajafta ast az utcát, ahova ültették megkezdte és szépen tenyészik, mint például a gesztenyefák a Zita királyné-uton és a Kecskeméti-utcában, amivel szemben ugyanezek a fák már a szomszédos utcák talajában sehogysem tenyésznek. Vannak utcák, amelyek nem is ugyanazzal a fajta fával vannak beültetve, mert kísérletképpen többféle fát ültettek el. Így például az Andrássy-uton a Vilmos császár-utól kezdve a Körutig nyolcféle fát ültettek, amelyek közül itt a platán tenyészik a legjobban. A Köröndtől kifelé már csak platánok vannak az Andrássy-uton és ezek ott ma már szép és kellemes sétány díszel. Sokan vannak, akik azt szeretnék, ha a főváros utcáit vadgesztenyefákkal szegélyeznék, mert ez a fa terebélyesedik a leghamarabb. Ezzel szemben ma már megállapított tény, hogy a vadgesztenyefa nem bírja ki a pesti fűtős levegőt és a Zita királyné-uton is csak azért díszlik jobban, mert itt tisztább levegőt kap.

A mi klímánkban általában nagyon nehéz egy virágágy gondozása, mint a fák karbantartása. Bennünket ebben a tekintetben nem lehet más külföldi városokkal összehasonlítani. Nem lehet arra hivatkozni, hogy Párisban, Berlinben, vagy Londonban szebbek a parkok és az utcái ültetvények. A mi klímánk egész más, mint Berlin, Páris, vagy London klímája. Nálunk a nyár folyamán minden kiegészítő, tönkremegy a pázsit és természetesen a virágültetvények is. A mi klímánk az okozója

és csak azután engedheti meg az ember, hogy a fa koronája is kellőképpen kifejlődhessék.

Ak legnagyobb ellensége

Megkérdeztük Ráde Károly igazgatót, hogy miért ültet újabb annyi kaktuszt a főváros sétányaira.

— A kaktusznak két nagy ellensége van — mondotta az igazgató. — Az egyik az, hogy szépen és jól tenyészik a fővárosi homokos talajában s a fővárosi klímáját is bírja, másik ellensége pedig az, hogy — nem lopták el. Bár akadnak már emberek, akik nem törődve azzal, hogy összeszurkálják a kezüket, bizony még a kaktuszokat is megdézsmálták. Egyelőre kísérletképpen a Szabadság-téren ültettünk el kaktuszokat és mivel a kísérlet bevált, a Széchenyi-fürdő előtti téren már egész kaktuszágyakat telepítettünk. Általában a virágos Budapest legnagyobb ellensége maga a közönség. Ahol nem tartanak éjjeli őröt, ott megdézsmálják a virágágyakat és vannak napok, hogy husz-harminc viráglopást is jelentenek nekem. Szomorú, de így van, hogy pl. a városi közönség, a Köröndön nem lehet virágágyakat csinálni, mert itt is ellopják a virágokat. A mi közönségünk még nem tud eléggé vigyázni a köz vagyonára s ha látják is, hogy valaki lopkodja a virágokat — sajnos — nem figyelmeztetik a tolvajra a legközelebbi rendőrt. Hallatlan károkat okoznak a parkokban a kutyák is. Az emberek indolensok és ha a kutyájuk beszalad egy virágágyba, nem hívják vissza, hanem hagyják, hogy ott kaparjon, turjon és kiforgassa gyökereitől a virágokat. A parkokban ugyan csak zsinóron szabad vezetni a kutyákat, mindazonáltal este szabadon eresztik őket és akkor az állatok összetornak mindent. Buxus bokrokat pl. éppen a kutyák miatt nem lehet Pesten kiültetni. A kocsisok lovakkal úgy állnak meg az utcákon, hogy a ló lerághassa a galyakat és leleghesse a lombokat. A külsőbb területeken a kecskéket eresztik rá az ültetvényekre és sétányokra és így pusztítják el a fákat és cserjéket. A publikum indolenciájával szemben természetesen egészen tehetetlenek vagyunk, bár a rendőrség elég szigorúan bünteti azokat, akiket tetten ér. Nem lehet azonban csodálkozni a viráglopásokon, ha Pesten a sétányokról, sőt az utcákról még a padokat is ellopják. A padok faanyagát elfűtik, a vasanyagot pedig az ócskavaskereskedőknél lehet aztán megtalálni. Nincs is szándékunkban többé fapadokat felállítani, hanem betonpadokkal fogunk kísérletezni. Evente 150—200 új betonpadot akarunk felállítani.

— A régi parkokat már sikerült rendbehozni és most már új parkok létesítésére térünk át. Legutóbb a Városmajorban létesítettünk egy új parkot és a Városmajor terveinek további keresztülvitelén dolgozunk. Többek közt ott egy nagy játszótér is létesítünk majd a gyermekek részére. Munkálataink sok száz embert foglalkoztatnak, különösen tavasztól őszig. A Népligetben, a Városligetben és Budán naponta 50—100 ember dolgozik egy felügyelő vezetésével és a sétányokon is két csoportba osztva 50—50 ember végzi el a kertészeti teendőket. A Városmajorban van falkolónk a nehéz talajban termő fák, a Népligetben a könnyű talajban termő fák és cserjék részére, a központi telepen pedig a virágokat és dísznövényeket neveljük. Ez a telep azonban nem megfelelő, mert a vasút közelében van, minél fogva tömegtelen korom lepi be növényeinket 100.000 fa és 5 millió virág díszíti Budapestet! Milyen szép lehetne ez a város, ha agyon nem építették volna a közönség maga ügyelne fel arra, hogy ültetvényeinket senki ne bántsa!